

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **T. W**

o przestępstwo z art. 202 § 3 k.k., art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 5 lutego 2025 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 30 października 2023 r., sygn. akt II K 1330/23

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Toruniu.

[J.J.]

Anna Dziergawka

Adam Roch

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

T. W. został oskarżony o to, że w okresie co najmniej od 8 stycznia 2023 r. do dnia 6 marca 2023 r. w T. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu posiadał i rozpowszechniał treści pornograficzne z udziałem małoletnich oraz w nieznacznej ilości związane z posługiwaniem się zwierzęciem w ten sposób, że pobierał je przy użyciu programu [...] o nazwie [...] i jednocześnie udostępniał je innym użytkownikom sieci [...], a następnie przez określony czas przechowywał je w pamięci dysku twardego komputera, w tym:

1. od dnia 8 stycznia 2023 r. posiadał i rozpowszechniał co najmniej 191 plików multimedialnych, z których odzyskano 20 plików,
2. od dnia 25 stycznia 2023 r. posiadał i rozpowszechniał co najmniej 3 pliki multimedialne, z których wszystkie odzyskano,
3. od dnia 22 lutego 2023 r. posiadał i rozpowszechniał co najmniej 104 pliki multimedialne,
4. od dnia 28 lutego 2023 r. posiadał i rozpowszechniał co najmniej 20 plików,
5. od dnia 3 marca 2023 r. posiadał i rozpowszechniał co najmniej 447 plików multimedialnych,

tj. o czyn z art. 202 § 3 k.k., art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 30 października 2023 r., sygn. akt II K 1330/23, Sąd Rejonowy w Toruniu – uwzględniając wniosek prokuratora, złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k. – uznał oskarżonego T. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, to jest występkę z art. 202 § 3 k.k., art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to w myśl art. 11 § 3 k.k. i na podstawie art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 37b k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 2 lat ograniczenia wolności polegająca na potrąceniu 15% wynagrodzenia w stosunku miesięcznym na rzecz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w okresie wykonywania kary.

Powyższe orzeczenie nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się 7 listopada 2023 roku.

Kasację na niekorzyść skazanego od powyższego rozstrzygnięcia wniósł Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 6 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., poprzez uwzględnienie wadliwego wniosku

prokuratora o wydanie wobec T. W. wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, za popełniony w okresie od co najmniej 8 stycznia 2023 r. do 6 marca 2023 r., czyn kwalifikowany z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. pomimo, iż:

1. wniosek w zakresie propozycji kary nie respektował obligatoryjnego charakteru przepisu art. 57b k.k., w konsekwencji czego wyrok skazujący został wydany z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 57b k.k. oraz art. 37b k.k., poprzez wymierzenie oskarżonemu T. W. , za przypisany mu występki z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. na podstawie art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 37b k.k. kary sekwencyjnej 6 miesięcy pozbawienia wolności i kary 2 lat ograniczenia wolności, polegającej na potrącaniu 15% wynagrodzenia w stosunku miesięcznym na rzecz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Warszawie w sytuacji, gdy przepis art. 57b k.k. nakłada na sąd obowiązek wymierzenia za przypisane sprawcy przestępstwo popełnione w warunkach czynu ciągłego, określone w art. 12 § 1 k.k. kary w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, co w realiach niniejszej sprawy, z uwagi na ustawowe zagrożenie występkę z art. 202 § 3 k.k., winno skutkować wymierzeniem oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wysokości co najmniej 2 (dwóch) lat i 1 (jednego) miesiąca i co powodowało, że przepis art. 37b k.k. nie mógł w przedmiotowej sprawie znaleźć zastosowania;

2. wniosek w zakresie propozycji kary i środka karnego, wymierzonych w związku ze skazaniem na podstawie art. 202 § 3 k.k. nie zawierał propozycji orzeczenia środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku również z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 41 § 1a zdanie drugie k.k., w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2023 r. (a po tej dacie art. 41 § 1a pkt 2 k.k.) w sytuacji, gdy z treści przywołanego przepisu wynika, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na

szkodę małoletniego orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne;

3. wniosek w zakresie propozycji kary i środka karnego, wymierzonych w związku ze skazaniem na podstawie art. 202 § 3 k.k. nie zawierał propozycji orzeczenia świadczenia pieniężnego w kwocie co najmniej 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku również z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 43a § 3 k.k. – w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022.1855 z dnia 2 września 2022 r.) i obowiązującym od dnia 1 stycznia 2023 r., a więc zarówno w dacie popełnienia czynu, jak i orzekania – poprzez jego niezastosowanie i nieorzeczenie wobec oskarżonego wskazanego środka karnego, który w przypadku skazania za czyn z art. 202 § 3 k.k. ma charakter obligatoryjny

Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co pozwoliło na uwzględnienie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Trafnie skarżący wskazał, że w realiach sprawy Sąd Rejonowy w Toruniu dopuścił się rażącej obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 343 § 6 i § 7 w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., a konsekwencji także określonych norm prawa materialnego.

Bezspornym pozostaje, że sąd, do którego oskarżyciel publiczny kieruje wniosek w trybie art. 335 § 1 k.p.k., z uwagi na treść art. 343 § 7 k.p.k., zobligowany jest do szczegółowej: tak formalnej, jak i merytorycznej kontroli takiego pisma procesowego. W jej ramach niezbędne jest sprawdzenie czy przedłożone przez prokuratora propozycje pozostają zgodne z uprzednimi ustaleniami stron, a także czy nie popadają w sprzeczność z przepisami prawa materialnego. W przypadku braku pozytywnego wyniku tej weryfikacji sąd nie może uwzględnić wniosku, co rodzi konieczność postąpienia po myśli art. 343 § 7 k.p.k., chyba że na posiedzeniu, za zgodą oskarżonego (art. 343 § 3 k.p.k.), dojdzie do modyfikacji konwalidującej uchybienia, która będzie czyniła zadość kryteriom z art. 335 § 1 k.p.k. Sąd,

rozpoznając wniosek prokuratora uzgodniony z oskarżonym i złożony w oparciu o powołany przepis związany jest treścią wniosku, co nie oznacza obowiązku jego uwzględnienia wobec treści wskazanych przepisów prawa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dni: 17 czerwca 2015 r., V KK 177/15, LEX nr 1733692; 10 czerwca 2015 r., V KK 96/15, LEX nr 1744200; 9 kwietnia 2015 r., IV KK 79/15, LEX nr 1681892; 30 marca 2015 r., II KK 75/15, LEX nr 1659231; 5 grudnia 2013 r., V KK 342/13, LEX nr 1402697; 25 marca 2009 r., III KK 33/09, LEX nr 491165 i 8 września 2009 r., sygn. akt IV KK 287/09, LEX nr 519609).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w Toruniu nie zrealizował ciążących na nim obowiązków związanych z procedowaniem w trybie art. 335 § 1 k.p.k. Doprowadziło to do uwzględnienia wniosku i wydania wyroku z rażącym naruszeniem norm prawa materialnego. W pierwszej kolejności dostrzec wszak trzeba, że sąd rejonowy skazując T. W. za czyn z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. przy wymierzaniu kary nie był uprawniony do skorzystania z art. 37b k.k., albowiem pozostawało to w kolizji z art. 57b k.k. Uwzględniając wniosek prokuratora Sąd Rejonowy w Toruniu przy wymierzaniu oskarżonemu kary nie zastosował normy wynikającej z art. 57b k.k. mimo jej obligatoryjnego charakteru. To zaś doprowadziło do niezasadnej konkluzji o możliwości zastosowania wobec T. W. dobrodziejstwa wynikającego z art. 37b k.k. Na tym tle dostrzec bowiem trzeba, że problematyka możliwości łącznego zastosowania art. 57b i 37b k.k. stała się polem rozważań Sądu Najwyższego, gdzie stwierdzono, że istnienie podstawy do nadzwyczajnego obostrzenia kary w oparciu o treść art. 57b k.k. w związku ze skazaniem w warunkach określonych w art. 12 § 1 k.k. nie uniemożliwia w ogóle możliwości zastosowania przez sąd orzekający w danej sprawie instytucji określonej w art. 37b k.k. Może to jednak nastąpić wówczas, gdy w konkretnej sprawie, przy uwzględnieniu wysokości dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności, możliwe jest jej orzeczenie w takim wymiarze, że jej obligatoryjne obostrzenie (powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia) powoduje, że wymiar tak orzeczonej kary nie przekracza 3 miesięcy pozbawienia wolności, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat, 6 miesięcy pozbawienia wolności, czyli tylko wówczas, gdy możliwe jest jednocześnie respektowanie obligatoryjnego charakteru przepisu art.

57b k.k. oraz treści art. 37b k.k. w zakresie maksymalnej wysokości kary pozbawienia wolności jako kary sekwencyjnej orzeczonej za dany występpek. W praktyce będzie to możliwe jedynie w zakresie tych występzków, w których dolna granica ustawowego zagrożenia nie przekracza 5 miesięcy pozbawienia wolności (por. wyrok SN z dnia 22 lutego 2023 r., V KK 331/22, LEX nr 3554474). Tymczasem przypisane skazanemu przestępstwo z art. 202 § 3 k.k. zagrożone jest karą od 2 lat pozbawienia wolności, co jednoznacznie wykluczyło możliwość zastosowania dobrodziejstwa wynikającego z art. 37b k.k. Tym samym wyrok Sąd Rejonowy w Toruniu, uwzględniając wadliwy wniosek prokuratora, dopuścił się rażącego naruszenia art. 57b k.k. poprzez jego niezastosowanie, co zaś w konsekwencji doprowadziło do niezasadnego oparcia rozstrzygnięcia o karze o art. 37b k.k., który w realiach niniejszej sprawy zastosowania znaleźć nie mógł.

Niezależnie od powyższego Prokurator Generalny trafnie także eksponował, że Sąd Rejonowy w Toruniu doprowadził do uwzględnienia wniosku prokuratora i wydania wyroku bez obligatoryjnego orzeczenia środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi. Zgodnie z art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie – z treści art. 41 § 1a pkt 2 k.k.) „sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego”. Czyn przypisany T. W. , zakwalifikowany z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., należy do kategorii przestępstw objętych powyższą regulacją. Dlatego orzeczenie wobec oskarżonego określonego w art. 41 § 1a k.k. środka karnego było w przedmiotowej sprawie obowiązkowe. Uwzględnienie przez sąd wniosku prokuratora o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy w sytuacji, gdy złożona przezeń propozycja sankcji naruszała treść art. 41 § 1a k.k., stanowiło rażący błąd, wywierający istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Tożsame względy zasadną czyniły także argumentację Prokuratora Generalnego dotyczącą nienależytej kontroli wniosku prokuratora, a przez to braku orzeczenia przez Sąd Rejonowy w Toruniu obligatoryjnego świadczenia pieniężnego w kwocie co najmniej 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Obowiązek powyższego orzeczenia jednoznacznie wynikał z treści art. 43a § 3 k.k.

W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok należało w całości uchylić i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Toruniu do ponownego rozpoznania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2023 r., IV KK 44/23, LEX nr 3601229). Sąd ten, procedując prawidłowo, w wypadku powtórnego dostrzeżenia możliwości procedowania w trybie art. 335 § 1 k.p.k., winien uzależnić uwzględnienie złożonego wniosku od dokonania jego modyfikacji w sposób czyniący zadość przepisom prawa materialnego. Dopiero ewentualne osiągnięcie porozumienia stron w tej kwestii, przy spełnieniu pozostałych przesłanek możliwości skazania bez przeprowadzenia rozprawy, otworzy drogę do uwzględnienia wniosku prokuratora. W przeciwnym wypadku sąd rozpozna sprawę na zasadach ogólnych. Niezależnie zaś od trybu procedowania w sprawie, należy precyzyjnie wskazać czas przyjętego stanu prawnego, co winno nastąpić poprzez określenie czy to daty dziennej, czy to poprzez odwołanie się do okresu popełnienia czynu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[t.n]

Anna Dziergawka

Adam Roch

Ryszard Witkowski